

Sygn. akt IV Ka 379/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2013 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSA Andrzej Szawel

Sędziowie SO Marta Legeny-Błaszczyk (spr.)

SO Krzysztof Gąsior

Protokolant Dagmara Szczepanik

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim I. S.

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2013 roku

sprawy **J. S.**

oskarżonego z art.284§1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 22 kwietnia 2013 roku sygn. akt II K 1097/12

na podstawie art.437§1 kpk, art.438 pkt 4 kpk, art.624§1 kpk, art.17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 49 poz. 223 z 1983 roku z późniejszymi zmianami)

zmienia zaskarżony wyrok wobec oskarżonego J. S. w ten sposób, że:

- w miejsce kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na podstawie art.284§1 kk w zw. z art.58§3 kk wymierza karę 100 (stu) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięciu) złotych,
- na podstawie art.69§1 i 2 kk, art.70§1 pkt 2 kk wykonanie orzeczonej kary grzywny warunkowo zawiesza na okres próby 2 (dwóch) lat,

w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata P. L. kwotę 516,60 (pięćset szesnaście 60/100) złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

zwalnia oskarżonego od opłaty za obie instancje i zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt IV Ka 379/13

UZASADNIENIE

J. S. został oskarżony o to, że w okresie od 12 września 2011 roku do 18 października 2011 roku w B. woj. (...) pod nieobecność swojej żony wyniósł z mieszkania w celu przywłaszczenia rzeczy osobiste żony (kurtkę skórzaną koloru brązowego ¾ długości, spodnie dżinsowe, 8 flakonów perfum marki O.), sprzęt RTV i AGD w postaci telewizora plazmowego marki P. (...) cale, kina domowego P., nawigacji samochodowej, żelazka (...), kuchni gazowej A. i kuchenki mikrofalowej o łącznej wartości 5380 zł na szkodę swojej żony A. S. (1),

tj. o czyn z art. 284 § 1 kk.

Wyrokiem z dnia 18 maja 2012 roku, w sprawie II K 138/12, Sąd Rejonowy w Belchatowie, uznał oskarżonego J. S. za winnego dokonania zarzucanego mu czynu i na podstawie art. 284 § 1 kk i art. 33 § 2 kk wymierzył karę 1 roku pozbawienia wolności i 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych,

- na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk, art. 70 § 1 pkt 1 kk i art. 73 § 1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat oddając go w tym okresie pod dozór kuratora sądowego,

- zwolnił oskarżonego od opłat i kosztów procesu przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Powyższy wyrok zaskarżył oskarżony J. S..

Apelacja wywiedziona została, jak wynika z jej treści, z podstawy art. 438 pkt 3 kpk i zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający wpływ na jego treść, polegający na bezpodstawnym uznaniu w oparciu o przeprowadzoną przez Sąd I instancji ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, iż J. S. dopuścił się zarzucanego mu czynu. Ponadto skarżący podniósł, iż zeznania pokrzywdzonej, na których Sąd meriti oparł swoje rozstrzygnięcie są pomówieniem.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Belchatowie.

Wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2012 roku, w sprawie IV Ka 543/12, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Belchatowie.

Na skutek ponownego rozpoznania sprawy **Sąd Rejonowy w Belchatowie wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2013 roku w sprawie II K 1097/12** uznał oskarżonego J. S. za winnego tego, że w okresie od 12 września 2011 roku do 06 października 2011 roku w B. woj. (...) pod nieobecność żony dwukrotnie wyniósł z mieszkania w celu przywłaszczenia przedmioty będące składnikami ich majątku objętego współwłasnością w postaci sprzętu RTV i AGD takiego jak: telewizor plazmowy P. (...) cale, kino domowe P., nawigacja samochodowa, żelazko (...) wartości 4.000 zł oraz rzeczy osobiste żony w postaci kurtki skórzanej koloru brązowego ¾ długości, spodni dżinsowych, 8 sztuk flakonów perfum marki O. wartości 880 zł, tj. przedmioty o łącznej wartości 4.880 zł na szkodę żony A. S. (1) i przyjął, że czyn ten wyczerpał dyspozycję art. 284 § 1 kk i na podstawie art. 284 § 1 kk wymierzył karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- na podstawie art. 69 § 1 i § 2 kk w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia warunkowo zawiesił wobec oskarżonego na okres próby 2 lat,

- zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. L. kwotę 612 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu i kwotę 140,76 zł z tytułu podatku VAT,

- zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 120 zł tytułem opłaty oraz kwotę 1.349,26 zł tytułem zwrotu wydatków.

Wyrok ten zaskarżył w całości obrońca oskarżonego P. W..

Apelacja wywiedziona została z podstawy prawnej art. 438 pkt 3 kpk i zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, mający wpływ na jego treść, powstały na skutek dowolnej oceny dowodów i przyjęcia wyjaśnień oskarżonego w części dotyczącej jego zamiaru przywłaszczenia powierzonej mu rzeczy jako niewiarygodnych a przydaniu tego waloru zeznaniom świadka A. S. (1), które nie zasługują na to miano, co skutkowało błędnym przyjęciem przez sąd istnienia animus rem sibi habendi oraz uznaniem oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa wypełniającego dyspozycję art. 284 § 1 kk.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu lub o uchylene zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna w takim zakresie, że na skutek jej wniesienia powstały podstawy do zmiany zaskarżonego wyroku.

Wbrew stanowisku zaprezentowanemu w apelacji stwierdzić należy, że ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji, a dotyczące sprawstwa oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu są prawidłowe i zgodne z całokształtem okoliczności sprawy.

Sąd pierwszej instancji kierując się prawem swobodnej oceny dowodów poczynił ustalenia takie, które nie mogą być uważane za błędne, dowolne, sprzeczne z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego.

Co przy tym najistotniejsze w rozważaniach swych nie pominął żadnego dowodu, każdy z nich omówił i w uzasadnieniu orzeczenia wskazał, które z tych dowodów i dlaczego uznał za wiarygodne, a którym i dlaczego przymiotu wiarygodności odmówił.

Treść zarzutów apelacyjnych prowadzi do wniosku, że kwestią sporną w przedmiotowej sprawie jest ocena prawidłowości ustaleń sądu pierwszej instancji co do istnienia po stornie oskarżonego zamiaru przywłaszczenia wyniesionych przez niego z mieszkania zajmowanego przez jego żonę przedmiotów będących składnikami majątku objętego współwłasnością małżeńską oraz rzeczy osobistych jego żony.

W ocenie Sądu Odwoławczego zebrane w przedmiotowej sprawie dowody, dają możliwość poczynienia ustaleń w zakresie zamiaru oskarżonego i były one przedmiotem analizy sądu pierwszej instancji.

Prawidłowo w szczególności uznał sąd pierwszej instancji, że zamiar oskarżonego w przedmiotowej sprawie winien zostać ustalony na podstawie najbardziej uchwytnych i widocznych elementów jego działania, mających miejsce zarówno w trakcie dokonywania zarzucanego czynu, jak i po jego dokonaniu. Zgodnie z jednolitym i utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego ustalenia dotyczące zamiaru sprawcy, powinny być bowiem wnioskiem koniecznym wynikającym z analizy całokształtu przedmiotowych i podmiotowych okoliczności zdarzenia. W realiach niniejszej sprawy do tych istotnych okoliczności, które winny znaleźć się w sferze zainteresowania Sądu pierwszej instancji należy zaliczyć: ustalony przebieg zdarzenia, sposób działania oskarżonego i moment czasowy, w którym doszło do jego popełnienia, okoliczności związane z pożyciem małżeńskim oskarżonego i toczącym się postępowaniem rozwodowym, na tle których miało miejsce działanie oskarżonego oraz zachowanie po popełnieniu zarzucanego mu czynu.

W odniesieniu do wywodów apelacji, wskazać należy, że to, iż oskarżony zaprzecza istnieniu po jego stronie zamiaru przywłaszczenia samowolnie zabranych przedmiotów ustalonych przez sąd rejonowy, wskazując, że celem jego działania było tylko zabezpieczenie tych rzeczy na poczet przyszłego postępowania o podział majątku wspólnego, jeszcze nie oznacza, że rzeczywiście taki zamiar jemu nie towarzyszył i że można w sposób bezkrytyczny dać wiarę tego rodzaju wyjaśnieniom.

Mając na uwadze treść apelacji stwierdzić należy, że choć skarżący prawidłowo przytacza definicje i sposoby rozumienia zamiaru przywłaszczenia wypracowane w doktrynie i orzecznictwie, to już wyprowadzone z nich wnioski nie mogą zostać zaakceptowane przez Sąd Odwoławczy.

Nie budzi żadnych wątpliwości przytoczone w apelacji stanowisko, zgodnie z którym przestępstwo określone w art. 284 § 1 kk należy do kategorii tzw. przestępstw kierunkowych. Kodeks wymaga, aby zachowanie sprawcy było ukierunkowane na określony cel, którym jest włączenie cudzej rzeczy ruchomej lub cudzego prawa majątkowego do majątku sprawcy lub postępowanie z tą rzeczą albo prawem majątkowym jak z własnym w inny sposób, na przykład darowanie go innej osobie itp. Przy przestępstwie przywłaszczenia sprawcą ma kierować chęć uczynienia z rzeczy swojej własności przez zatrzymanie jej lub rozporządzenie nią. Przy czym sprawca nie musi działać w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, gdyż może on przywłaszczyć rzecz z zamiarem przekazania jej innej osobie, zniszczenia albo porzucenia.

Zamiar pozbawienia osoby uprawnionej własności rzeczy lub prawa majątkowego uzewnętrzniać się może przez bezprawne zatrzymanie cudzej rzeczy przez sprawcę, odmowę jej zwrotu, zaprzeczenie otrzymania, zapewnienie o zwrocie, ukrycie, przekazanie tej rzeczy osobie trzeciej, sprzedaż, zamianę, darowiznę, bezprawne jej zużycie, przerobienie itp.

W rozpoznawanej sprawie o istnieniu po stronie oskarżonego zamiaru przywłaszczenia świadczy przede wszystkim okoliczność, że oskarżony pomimo upływu długiego czasu od momentu wyniesienia ustalonych przez sąd rejonowy przedmiotów z mieszkania zajmowanego przez jego żonę do tej pory nie dokonał ich zwrotu, a nawet nie wystąpił z taką propozycją. Nie wskazał też gdzie rzeczy te obecnie znajdują się ani też w żaden inny sposób nie umożliwił pokrzywdzonej dokonania ich odbioru, korzystania z nich czy choćby stwierdzenia dalszego ich posiadania przez oskarżonego. Powyższe, w połączeniu z okolicznością, iż wydarzenia te miały miejsce w czasie kiedy stosunki pomiędzy oskarżonym a pokrzywdzoną - jego żoną A. S. (1) były bardzo napięte i dochodziło pomiędzy nimi do licznych kłótni i nieporozumień a nadto trwało w tym czasie postępowanie rozwodowe oraz postępowanie w sprawie karnej o znęcanie się oskarżonego nad żoną, które zakończyło się w dniu 10.10.2011r. wydaniem wyroku skazującego, prowadzi do wniosku, że celem działania oskarżonego było przywłaszczenie zabranych rzeczy. Stanowisko to umacnia dodatkowo okoliczność, iż oskarżony wynosił przedmioty, których dotyczy niniejsze postępowanie, wykorzystując nieobecność pokrzywdzonej w domu.

Oceny tej nie zmienia treść wyjaśnień oskarżonego, który podał, że jego postępowanie było reakcją na działanie pokrzywdzonej, która wywiozła z mieszkania meble dębowe, które oskarżony otrzymał od swojej kuzynki A. S. (2) i bał się żeby w ten sam sposób nie postąpiła z innymi przedmiotami znajdującymi się w mieszkaniu. Jak bowiem wynika z zeznań pokrzywdzonej, które zostały ocenione przez sąd rejonowy za wiarygodne, a którą to ocenę Sąd Odwoławczy w pełni podziela, przywołane przez oskarżonego meble rzeczywiście zostały wyniesione z mieszkania, ale po uprzednim umożliwieniu oskarżonemu ich zabrania, gdyż pokrzywdzona chciała je zastąpić innymi meblami, które otrzymała od swojej siostry, co oskarżony ostatecznie przyznał w trakcie rozprawy przed sądem pierwszej instancji w dniu 20 listopada 2012r. – k. 130. (...) te, według oświadczenia pokrzywdzonej, mogą w każdej chwili zostać zabrane przez oskarżonego.

Powyższe oraz duża zmienność w treści wyjaśnień oskarżonego, brak ich spójności i konsekwentności prowadzi do wniosku, że brak jest podstaw do przyjęcia jako wiarygodnej podawanej przez oskarżonego wersji, iż po jego stronie brak było zamiaru przywłaszczenia samowolnie zabranych z mieszkania zajmowanego przez pokrzywdzoną przedmiotów ustalonych przez sąd rejonowy, a tylko dążył do zabezpieczenia tych rzeczy na poczet przyszłego postępowania o podział majątku wspólnego. Przeciwno przedstawianej przez J. S. wersji przemawia dodatkowo fakt, iż pomimo upływu ponad 1,5 roku od daty przedmiotowego zdarzenia oskarżony nie wystąpił nawet z wnioskiem o podział majątku wspólnego małżonków, na poczet którego, jak twierdził, chciał zabezpieczyć zabrane przedmioty.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że motywy zaskarżonego wyroku w/w zakresie jako wywiedzione logicznie, przekonująco i w sposób zgodny z wymaganiami art. 4 kpk, art. 5 kpk, art. 7 kpk, art. 410 kpk i art. 424 §

1 i § 2 kpk podlegają akceptacji i uznaniu za trafne. Wszelkie istniejące w sprawie wątpliwości zostały rozstrzygnięte w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy, który jest wystarczający dla ustalenia przebiegu przedmiotowych zdarzeń.

Apelacja nie przedstawia argumentów o takiej randze i znaczeniu, które podważałyby prawidłowość tych ustaleń faktycznych, w tym w szczególności w zakresie zamiaru, z jakim działał oskarżony, a zaprezentowana w niej ocena dowodów jest jednostronna i całkowicie dowolna.

Wobec powyższego prawidłowo przyjął sąd rejonowy, że zachowanie oskarżonego polegające na dwukrotnym wyniesieniu w okresie od 12 września 2011 roku do 06 października 2011 roku z mieszkania pod nieobecność żony w celu przywłaszczenia przedmiotów będących składnikami ich majątku objętego współwłasnością w postaci sprzętu RTV i AGD takiego jak: telewizor plazmowy P. (...) cale, kino domowe P., nawigacja samochodowa, żelazko (...) wartości 4.000 zł oraz rzeczy osobistych żony w postaci kurtki skórzanej koloru brązowego $\frac{3}{4}$ długości, spodni dżinsowych, 8 sztuk flakonów perfum marki O. wartości 880 zł, tj. przedmiotów o łącznej wartości 4.880 zł na szkodę żony A. S. (1) wyczerpało znamiona przestępstwa przywłaszczenia określonego w art. 284 § 1 kk.

Sąd Odwoławczy zauważa wprawdzie, że czyn oskarżonego w zakresie, w jakim dotyczy on przedmiotów osobistych jego żony A. S. (1), winien zostać zakwalifikowany, jako przestępstwo kradzieży z art. 278 § 1 kk, gdyż rzeczy te nie znajdowały się wcześniej w jego legalnym posiadaniu - oskarżony nie miał w stosunku do nich żadnego tytułu prawnego, jednakże mając na uwadze kierunek wniesionego środka odwoławczego oraz przebieg dotychczasowego postępowania – uchylene wyroku Sądu Rejonowego w Belchatowie z dnia 18 maja 2012 roku, II K 138/12 przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 31 sierpnia 2012 roku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji na skutek apelacji wniesionej na korzyść oskarżonego oraz treść art. 443 kpk, dokonanie zmiany w w/w zakresie było niemożliwe.

Dodatkowo wskazać należy, że zgodnie z poglądem wyrażonym w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 grudnia 2012 roku w sprawie II AKa 258/12, lex 1307474 o przywłaszczeniu, w sytuacji gdy pokrzywdzonym miałby być jeden z małżonków można mówić wtedy, gdy jedno z nich rozporządziło mieniem większej wartości niż przypadłoby jej w następstwie podziału majątku wspólnego. W tym miejscu podnieść należy, że z oświadczenia oskarżonego złożonego w trakcie rozprawy przed Sądem Odwoławczym w dniu 12 lipca 2013 roku wynika, że do majątku wspólnego we wrześniu 2011 roku należały tylko przedmioty, które znajdowały się w mieszkaniu, w którym pozostała żona i dzieci, gdyż mieszkanie to nie było własnościowe, samochód, który posiadali został przez niego sprzedany a uzyskane w ten sposób pieniądze przeznaczone na spłatę zadłużenia, zaś zakupiony za 30.000 pawilon na targowisku w B., na skutek przeniesienia własności, stał się, jeszcze w trakcie trwania małżeństwa oskarżonego i pokrzywdzonej, własnością teściowej oskarżonego. Powyższe pozwala na stwierdzenie, że oskarżony przywłaszczył większą część przedmiotów objętych małżeńską wspólnością ustawową.

Sąd Odwoławczy mając jednakże na uwadze okoliczności związane z zarzucanym oskarżonemu czynem, w tym przede wszystkim fakt, iż do popełnienia zarzucanego oskarżonemu czynu przyczyniły się w znacznym stopniu emocje wywołane toczącym się postępowaniem rozwodowym i postępowaniem karnym oraz długotrwały, zadawiony konflikt między stronami uznał, że wymierzona oskarżonemu przez sąd rejonowy kara pozbawienia wolności, pomimo iż orzeczona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, stanowiłaby dla oskarżonego sankcję zbyt surową, nieadekwatną do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu. Ocenę tę umacnia dodatkowo stosunkowo niewysoka wartość przywłaszczonego mienia. Z tego względu oraz kierując się treścią art. 58 § 3 kk, zgodnie z którym, jeżeli przestępstwo zagrożone jest karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 5 lat, sąd może orzec zamiast kary pozbawienia wolności grzywnę albo karę ograniczenia wolności do lat 2, Sąd Odwoławczy uznał, że karą zgodną z dyrektywami określonymi w art. 53 § 1 i 2 kk, w tym w szczególności dyrektywą prewencji indywidualnej i generalnej, będzie kara grzywny w rozmiarze 100 stawek dziennych, przy określeniu wysokości jednej stawki na kwotę 10 złotych. Kara ta uwzględnia też stopień winy, stopień społecznej szkodliwości, rodzaj oraz rozmiar ujemnych następstw przestępstwa. Wysokość stawki dziennej dostosowana została do sytuacji materialnej i rodzinnej oskarżonego, który aktualnie jest osobą bezrobotną w trudnej sytuacji materialnej.

Jednocześnie Sąd Odwoławczy uznał, że oskarżony J. S. zasługuje na zastosowanie wobec niego instytucji warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary grzywny.

Zastosowanie przewidzianego w art. 69 § 1 kk dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia kary uzależnione jest od przekonania sądu, że takie orzeczenie kary jest wystarczające dla osiągnięcia wobec sprawcy celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa, jako minimalnego zadania kary. Dodatkowo, zgodnie z § 2 art. 69 kk, przesłankami warunkowego zawieszenia wykonania kary są także postawa sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste, dotychczasowy sposób życia oraz zachowanie się po popełnieniu przestępstwa.

Sąd Okręgowy uznał, że orzeczenie kary grzywny z warunkowym zawieszeniem jej wykonania jest wystarczające dla osiągnięcia celów kary wobec sprawcy, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa a koniecznym do zweryfikowania postawionej wobec oskarżonego prognozy kryminologicznej jest 2 letni okres próby. Rozstrzygnięcie to dokonane zostało przy uwzględnieniu okoliczności, iż oskarżony jest osobą karaną, jednakże uwzględniono przy tym fakt, że skazanie to dotyczy przestępstwa zupełnie innego rodzajowo – przestępstwa znęcania się, które popełnione zostało jeszcze w trakcie trwania małżeństwa stron, w trakcie którego pomiędzy stronami dochodziło do licznych nieporozumień i konfliktów, a które obecnie jest już rozwiązane wyrokiem rozwodowym.

Z powyższych względów orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

Podstawę prawną zasądzenia na rzecz obrońcy z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej poniesionych w postępowaniu odwoławczym stanowiły przepisy § 14 ust. 2 pkt 4 i §2 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U.2013.461).

Z uwagi na trudną sytuację materialną oskarżonego sąd odwoławczy zwolnił go od opłaty za obie instancje i obowiązku zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym uznając, że ich uiszczenie byłoby dlań zbyt uciążliwe.